

**“सुन्दर कटारी नगरको पहिचान,
सुशासन र समृद्धि हाम्रो अभियान ।”**

भन्ने नाराको साथ सुरु भएको यस कटारी नगरपालिकाको नवौं नगर सभाका
सभाध्यक्ष ज्यू,
आदरणीय नगरसभाका सबै सदस्यज्यूहरू,
कटारी नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू,
सबै शाखाका शाखा प्रमुख तथा कर्मचारी वर्ग,

संघीयताको सफल कार्यान्वयनको मानकको रूपमा रहने आवधिक निर्वाचन अन्तर्गत स्थानीय तह सदस्य निर्वाचनमा निर्वाचित भई हामी नगर तथा जनताको विकास, समृद्धि तथा सकारात्मक परिवर्तनका लागि आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट स्वीकृति जस्तो गहन भूमिका निर्वाह गरिरहेका हामी सबैमा हार्दिक बधाई तथा शुभकामना भन्न चाहन्छु ।

बलिदानीपूर्ण संघर्षबाट प्राप्त ऐतिहासिक संविधान सभाद्वारा जारी भएको नेपालको संविधान अनुसार स्थापित स्थानीयतहको अधिकारहरूलाई अभ्यास गर्ने क्रम अघि बढिरहेको अवसरमा म लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्तिका लागि जनयुद्ध, जनआन्दोलन र मधेस आन्दोलनका क्रममा आफ्नो अमूल्य जीवन बलिदान गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात-अज्ञात अमर शहीदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । साथै कोभिड-१९ को संक्रमणबाट मृत्युवरण गर्नुहुने नागरिकहरूप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । विभिन्न आन्दोलनका क्रममा घाइते र बेपत्ता नागरिकहरू प्रति उच्च सम्मान गर्दै यस अवसरमा नेपालका राजनीतिक, सामाजिक आन्दोलनको नेतृत्व प्रदान गर्दै मुलुकको प्रगति र समृद्धिका लागि सम्पूर्ण जीवन समर्पण गर्नु हुने तथा विभिन्न राजनीतिक विचारको नेतृत्व गर्नु हुने सम्पूर्ण अग्रज नेताहरू प्रति सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु ।

नागरिकको सबैभन्दा नजिकको सरकारबाट प्रदान गरिएको सेवा नै छिटो, छरितो र प्रभावकारी हुन्छ भन्ने संघीयताको मूलमर्म अनुरूप नीति, कानून तथा योजना बनाउने र कार्यान्वयन गर्ने काम स्थानीय स्तरमै हुने भएकाले कटारी नगरपालिकाको समग्र विकासमा सर्वसाधारणले नै महसुस गर्ने गरी उल्लेख्य सुधारका कामहरू शुरु गर्नु पर्ने हाम्रो दायित्व रहेको कुरा सबैमा अवगत गराउन चाहन्छु । विधिको शासन, लोकतान्त्रिक चरित्र, पारदर्शी, मितव्ययी तथा जवाफदेहीपूर्ण सेवा प्रवाह, जनमैत्री विकास र सुशासनको प्रत्याभूतिका लागि हामी एक भई दत्तचित्त रूपमा लाग्नु पर्ने विषयलाई निवेदन गर्न चाहन्छु ।

कटारी नगरपालिकाले भौतिक पूर्वाधारका क्षेत्रमा विकास निर्माणका आयोजनाहरू संचालन गर्दा पर्यावरण तथा वातावरणमैत्री, दिगो विकासको सिद्धान्त अनुरूप, प्राथमिकताको निर्धारण र औचित्यतामा आधारित आयोजना संचालन गर्न सक्थौं भने मात्र त्यस्तो विकास निर्माणका आयोजनाहरूले उचित प्रतिफल दिन सक्ने हुँदा आ.व. २०७९/८० मा सोही अनुरूपका नीति तथा कार्यक्रमको तर्जुमा गरिएको छ र उचित बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

नगर भित्रका विद्यालयहरूलाई प्रविधिमैत्री बनाउन विद्यालयहरूमा आइ.सी.टी. ल्यावहरूको स्थापना, इन्टरनेटको पहुँचमा विस्तार, शैक्षिक सामग्री वितरण, प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा अध्यापनरत सहजकर्ता तथा विद्यालय सहयोगीहरूलाई नेपाल सरकारले तोके बमोजिमको न्यूनतम पारिश्रमिक तथा सेवा सुविधाको सुनिश्चितता गरिएको छ । शैक्षिक सुधार र गुणस्तर कायम गर्नुपर्ने मुख्य दायित्वलाई केन्द्रमा राखी यस नगरका शैक्षिक कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्ने नीति लिइएको छ ।

स्वास्थ्यका क्षेत्रमा कोभिड-१९ का कारणले सृजित मानवीय त्रास र असरलाई न्यूनीकरण गर्नका लागि खोप, आईसोलेशन, क्वारेन्टाईन र त्यसको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कदमहरू चालिएको छ । सुत्केरी, गर्भवती महिलाहरूका लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स, अल्ट्रा साउण्ड पोषण युक्त खानेकुरा वितरण र अन्य स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवाहरू सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

देशको मेरुदण्डको रूपमा रहेको कृषि क्षेत्रलाई यस नगरपालिकाले संविधान र ऐनद्वारा प्रदत्त अधिकारको प्रयोग गरी व्यवस्थित कृषि तथा पशु व्यवसायीकरण र उद्यमशीलताको सृजना गर्दै कृषकहरूको आयस्तर वृद्धि गर्ने लक्ष्यलाई पुरा गर्न नगरपालिका भित्र रहेका सबै वडाहरूको भौगोलिक प्राथमिकताका आधारमा कृषि तथा पशु पालन कार्यक्रम निर्माण गरी प्रभावकारी रूपमा संचालन तथा व्यवस्थापन गर्दै कृषकहरूको माग र आवश्यकता अनुसारको उपयुक्त प्रविधिहरू लगायत सो संग सम्बन्धित सेवाहरूको सर्वसुलभरूपमा उपलब्ध गराउन आवश्यकता भएकाले यस सभामा कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ । वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका बेरोजगार युवालाई युवा लक्षित कृषि कार्यक्रममा समावेश गर्ने लक्ष्य राखिएको छ भने करार खेतीलाई निरन्तरता दिइएकोछ ।

युवा तथा खेलकुद क्षेत्रको विकासको लागि युवा लक्षित कार्यक्रमहरू वडास्तर मै प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिने छन् । नेपाल सरकारले प्रदान गरेको सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन नागरिक अभिलेखलाई थप व्यवस्थित गरिएको छ ।

न्याय सम्पादनको क्षेत्रमा सरल, प्रभावकारी, छिटो एवं गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले न्यायिक समितिको कार्यलाई वडा स्तरमा विस्तार गरिनेछ । वडामा रहेका मेलमिलाप केन्द्रलाई थप सक्रिय बनाइनेछ ।

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा उत्पादनको क्षेत्रसँग जोड्ने नीति अवलम्बन गरिएको छ । वैदेशिक रोजगारीबाट फर्कने युवायुवतीहरूलाई देशमै सीप तथा जाँगरको प्रयोग गरी सम्मानपूर्वक जीवन जिउन प्रोत्साहन गर्न प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई युवामैत्री बनाइनेछ ।

आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम तय गर्दा नेपालको संविधानको मर्म एवं राज्यको निर्देशक सिद्धान्तहरू, दीगो विकासका लक्ष्यहरू, संघ र प्रदेशले तय गरेका नीति तथा कार्यक्रम र बजेटसँग मेल खाने गरी नगरवासीहरूको सहभागितामा योजना छनौट तथा प्राथमिकीकरण गरी यस कटारी

नगरको दीर्घकालीन विकासको सोचलाई आधार मानी आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रमहरू तय गरिएको छ ।

नगरकार्यपालिकाको प्रमुखज्यूको आदेशानुसार आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१. आर्थिक विकास

१.१ कृषि

- १.१.१ प्रत्येक वडामा कृषि प्राविधिक खटाई वडाबाटै कृषि सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- १.१.२ कृषिजन्य उत्पादन खरिद-विक्रीका लागि बजारको व्यवस्था गरिनेछ ।
- १.१.३ मकै बालीमा लाग्ने फौजी किरा, धान बालीमा लाग्ने पतेरो किरा, गहुँमा लाग्ने कालो पोके रोग तरकारी बाली र फलफूल बालीमा लाग्ने फलको औषा, अन्य किराहरू र रोगहरूबाट हुने क्षति कम गर्न यस नगरपालिकाले आकस्मिक बाली संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- १.१.४ सम्पूर्ण बालीहरूको उत्पादकत्व वृद्धि गर्नका निमित्त आवश्यक सिँचाई सुविधाको लागि अन्य साभेदारी संस्थाहरूसँग समन्वय गरी सानासिँचाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- १.१.५ खाद्य बालीहरूको उत्पादन वृद्धि गरी नगरलाई खाद्य वस्तुमा आत्मनिर्भर बनाउन धान, मकै, कोदो, फापर, गहत र गहुँ आदिको उन्नत विउविजन वितरण गरिनेछ । कटारी नगरपालिकाको केन्द्रमा रहेको हाम्रो सामुदायिक विउ बैंकलाई व्यवस्थित गर्दै आगामी आर्थिक वर्षहरूमा स्थानीय उपभोगको लागि उन्नत विउहरूको उत्पादन वृद्धि गरी विक्री वितरण गरिनेछ ।
- १.१.६ फलफूल बालीको खेती विस्तार गर्दै वातावरण संरक्षणलाई समेत सघाउ पुग्ने गरी माथिल्लो वडाहरूमा सुन्तला, कागती, जुनार, अनार र तल्लो वडाहरूमा आँप, लिच्ची, झागन फ्रुट, एभोकाडो जस्ता फलफूलको विरुवा वितरण गरिनेछ ।
- १.१.७ महाभारत क्षेत्रलाई कृषि पर्यटनको रूपमा विकास गर्न आवश्यक कदम चालिनेछ र लाली गुराँसको संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गरिनेछ ।
- १.१.८ समुन्द्र सतहबाट १००० मिटर देखि माथिको जमिन जहाँ उत्तिसका रूख र पानीको मुहान छ, त्यस्ता क्षेत्रमा उच्च मुल्यको अलैची, अम्लिसो जस्ता बालीको संभाव्यता अध्ययन गरी व्यवसायिक खेतीको सुरवात गरिनेछ ।
- १.१.९ कृषकको आयआर्जनलाई प्रेरित गर्न यस नगरको वडा नं. ११ भन्दा बाहेकको सम्भावित वडाहरूमा समेत अकबरे खुर्सानीको खेती विस्तार गरिनेछ ।
- १.१.१० यस नगरपालिकामा बसोबास गर्ने दलित, विपन्न, पिछडिएको समुदायलाई लक्षित गरी "दिगो मेयर कृषि कार्यक्रम" अनुसार करार खेती कार्यक्रमलाई निरन्तरता तथा विस्तार गरिनेछ ।
- १.१.११ स्थानीय स्तरमा पालन गरिएको पशु चौपायहरूको मुत्र तथा गोबरबाट प्राङ्गारिक मल उत्पादन गर्न गोठ तथा भकारो सुधार कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ विस्तार गरिनेछ ।

- १.१.१२ तरकारी बाली उत्पादन प्रवर्द्धनको लागि मौसम अनुसार तरकारीको वीउ वितरण र बेमौसमी तरकारी उत्पादन गर्न आवश्यक प्रविधि सहितको कृषि सामाग्रीहरू वितरण गरिनेछ । कृषिलाई आधुनिकीकरण गर्न कृषि यन्त्रहरूको अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- १.१.१३ कटारी नगरपालिकाको वडा नं. ४ मा रहेको कृषि बजारलाई पूर्ण रूपमा संचालनमा ल्याइनेछ र चिस्यान केन्द्रलाई आवश्यक प्रक्रिया पुन्याई तत्काल संचालन गरिनेछ ।
- १.१.१४ कृषि सहकारी/कृषि समूहहरूलाई व्यवस्थित गर्नकालागि समूह व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिमहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- १.१.१५ रासायनिक विषादीको दीर्घकालिन असरबारे जनचेताना अभिवृद्धि गर्न यस नगरपालिकाको सामुदायिक विद्यालयहरूमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- १.१.१६ गरेर सिक्ने र देखेर विश्वास गर्ने विधि अनुसार यस नगरपालिकाको कृषकहरूलाई कृषि अध्ययन, अवलोकन, र अनुसन्धान गर्नको लागि कृषक अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- १.१.१७ सम्भाव्यता अध्ययन गरी नगरको सम्भावित वडाहरूमा जडिबुटी खेतीको प्रारम्भ गरिनेछ ।
- १.१.१८ कृषकहरूलाई समयमै रासायनिक मल उपलब्ध गराउन सम्बन्धित निकायमा महल गरिनेछ ।
- १.१.१९ नगरपालिका क्षेत्रमा उत्पादन भएका कृषिजन्य वस्तुहरूको व्यवसायीकरण, बजारीकरण र विविधिकरण गर्न निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्रसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- १.१.२० "एक वडा एक उत्पादन" भन्ने नारालाई व्यवहारमा उतार्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- १.१.२१ नियमित हाटबजारको व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन कृषकहरूलाई विशेष सुविधाको व्यवस्था गरिनेछ ।
- १.१.२२ वस्तुनिष्ठ मापदण्ड तर्जुमा गरी नगरपालिकाभित्रका उत्कृष्ट कृषक र कृषक समूहलाई पुरस्कृत तथा सम्मान गरिनेछ ।
- १.१.२३ नगरमा एक कृषि विज्ञको व्यवस्था गरिनेछ ।
- १.१.२४ मकै, कोदो, फापर, गहत, आलु, तोरी, गहुँ, मुसुरी, रहरी, आलस जस्ता रैथाने वालीको संरक्षण गर्दै एक घर एक उत्पादनको कार्यक्रम ल्याइनेछ ।

१.२ पशु

- १.२.१ प्रत्येक वडामा पशु प्राविधिकको व्यवस्था गरी पशु सेवालाई वडा स्तरमा विस्तार गरिनेछ ।
- १.२.२ पशु चौपायामा लाग्ने आकस्मिक वा दीर्घकालीन रोग, महामारीबाट चौपायाको हानी नोक्सानी रोकथाम गर्न यस नगरपालिकाको सम्पुर्ण वडाहरूमा पशु शिविर कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यस कार्यक्रमबाट बाख्रामा लाग्ने ए.ए.च. रोग र गाई भैंसीमा लाग्ने खोरेत रोगको प्रभावकारी रोकथाम हुनेछ ।
- १.२.३ महामारी बाहेकको रोगहरू रोकथामको लागि नगरपालिकाबाट औषधी तथा पशुसेवा निःशुल्क प्रदान गरिनेछ ।
- १.२.४ पशु बीमाको कार्यक्रमलाई विस्तार गरी पशुचौपायको क्षतिबाट कृषक तथा पशुपालकलाई हुने आर्थिक क्षतिको पूर्ति गरिनेछ ।
- १.२.५ उन्नत नश्ल प्रवर्द्धनका लागि कृत्रिम गर्भाधान (A.I.) कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

- १.२.६ Zero death by rabies 2030लाई सघाउन कटारी नगरपालिकाका सबै वडाहरूको घरपालुवा कुकुरहरूमा रेविज विरुद्धको भ्याक्सिनेशन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- १.२.७ पशुपालनलाई व्यवसायिक रूपमा संचालन गर्न उन्नत जातको डाले घाँस र भुईँघाँसको विउ र विरुवा समेत वितरण गरिनेछ ।
- १.२.८ पशु पालनलाई रोजगारमुखी, व्यवसायमूलक र आकर्षक बनाउनका लागि उन्नत जातको वंगुरको बुच्चा, कुखुरा तथा हाँसको चल्ला, विउ बोका, बाख्राको पाठापाठी, गाईको बाच्छा बाच्छी, भैंसीको पाडा पाडी वितरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- १.२.९ कटारी नगरपालिकाको वडा नं. ४ मा संचालनमा रहेको पशु सेवा केन्द्रलाई व्यवस्थित गरी उक्त स्थानमा पशु प्रयोगशाला ल्याबको स्थापना गरिनेछ ।
- १.२.१० नगरपालिकामा एक पशु विज्ञको व्यवस्था गरिनेछ ।
- १.२.११ माछापालनलाई पोषण स्वास्थ्यसँग जोडी माछापालनका लागि आवश्यक पोखरी निर्माणमा अनुदानको प्रवन्ध सहितको माछापालन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- १.२.१२ वडा नं. ४ मा रहेको पशु बधशालालाई आवश्यक प्रक्रिया पुरा गरी तत्काल संचालन गरिनेछ ।
- १.२.१३ जेनेटिक रोग सचेतना अभिवृद्धिका लागि सामुदायिक विद्यालयहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- १.२.१४ नगरमा रहेको सडकको छाडा कुकुरहरूलाई बन्ध्याकरण गरिनेछ ।

१.३ सहकारी

- १.३.१ महिलाद्वारा संचालित सहकारी संस्थाहरूवाट महिला दिदीबहिनीहरूको जीवन स्तर सुधार गर्नका लागि सहकारी संस्थाको व्यवस्थापन र सहकारी संस्था लेखाको व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- १.३.२ नेपाल सरकारको नीति नियम बमोजिम सम्पूर्ण सहकारी संस्थाहरूलाई यही आर्थिक वर्ष भित्र COPOMIS आबद्ध गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- १.३.३ कृषि क्षेत्र लगायत अन्य उत्पादन तथा सेवामा आधारित सबै प्रकारका व्यवसायहरूमा सहकारी संस्थामा आवद्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
- १.३.४ सहकारीको मुल्य र सिद्धान्तहरूलाई अनुसरण गर्न गराउन सबै प्रकारका सहकारी संघ संस्थाहरूलाई अभिप्रेरित गरिनेछ ।
- १.३.५ महिला लक्षित सिपमूलक कार्यक्रम ल्याई आत्मनिर्भर र स्वरोजगारको अवस्था सिर्जना गरिने छ ।

२. सामाजिक विकास

२.१ शिक्षा

- २.१.१ सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत विद्यालय कर्मचारी, विद्यालय सहयोगी र बालविकास सहजकर्ता (स.का.) हरूलाई नेपाल सरकारले तोकेबमोजिम न्यूनतम तलब स्केल पुऱ्याउने गरी आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

- २.१.२ आधारभूत तह कक्षा १-५ र कक्षा १-८ संचालन भएका विद्यालयहरूलाई शिक्षक व्यवस्थापनको लागि शिक्षण सिकाइ अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
- २.१.३ सामुदायिक विद्यालयहरूबाट विद्यालय तहको शिक्षा हासिल गरी उच्च शिक्षाको लागि डाक्टर, ईन्जिनियर, पि.एच्.डी. अध्ययनका लागि नगरले कार्यविधि बनाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्ने नीति लिइएको छ ।
- २.१.४ शिक्षामा सबैको पहुँचको सुनिश्चितताको लागि सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययनरत आमाबुबा गुमाएका बालबालिकाहरूलाई शैक्षिक सामग्री, व्याग, खाजाको व्यवस्था गर्न अक्षय कोषको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- २.१.५ आधारभूत तह कक्षा ५ र कक्षा ८ को परीक्षालाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- २.१.६ स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी पाठ्यक्रममा आधारित पाठ्यपुस्तक लेखन तथा छपाइ कार्य सम्पन्न गरी सबै विद्यालयलाई पाठ्यक्रम उपलब्ध गराइनेछ ।
- २.१.७ नगरशिक्षा गुरु योजना निर्माण गरिनेछ ।
- २.१.८ माध्यमिक विद्यालया खेलकुद विकासको प्रबन्ध गरिनेछ ।
- २.१.९ खेलकुदको विकास तथा प्रवर्द्धनको लागि नगरपालिकामा नगर खेलकुद विकास समिति गठन गर्न कार्यविधि बनाई नगर खेलकुद विकास समिति गठन गरिनेछ ।
- २.१.१० सबै बालबालबालिकाहरूलाई विद्यालय शिक्षामा प्रवेश गराउन बालविकास केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।
- २.१.११ परिवर्तित पाठ्यक्रम प्रबोधिकरणका साथै शैक्षिक सूचना प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- २.१.१२ सिकाइमा आधारित मनोरन्जनात्मक शैक्षिक सामग्री बालविकास केन्द्र तथा पूर्व प्राथमिक कक्षालाई उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- २.१.१३ शिक्षक विद्यार्थी अनुपातमा यसै शैक्षिक सत्र भित्र दरबन्दी मिलान कार्य सम्पन्न गरिने छ ।
- २.१.१४ विज्ञान विषयमा कक्षा ११ र १२ संचालन गर्न चाहाने सामुदायिक विद्यालयलाई प्रस्तावको आधारमा मूल्यांकन गरी छनौट भएका विद्यालयलाई अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- २.१.१५ वडागत नमुना विद्यालयको अवधारणालाई विकास गरिनेछ ।
- २.१.१६ विद्यालयको पठनपाठनमा सुधार ल्याउन नियमित अनुगमन कार्यलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ । साथै वडागत अनुगमन समिति गठन गरी विद्यालय अनुगमनको कार्य प्रभावकारी ढङ्गबाट अघि बनाइनेछ ।
- २.१.१७ विगत शैक्षिक सत्र देखि अंग्रेजी माध्यमबाट पठनपाठन हुँदै आएका विद्यालयलाई दिँदै आएको अनुदानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २.१.१८ कक्षा ५, ८ र कक्षा १० मा उत्कृष्ट छात्रा/छात्र र शिक्षक/प्र.अ.लाई पुरस्कृत गर्न सूचक निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- २.१.१९ हरेक वडामा मासिक रूपमा शैक्षिक अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- २.१.२० विद्यालयहरूलाई विद्यार्थीहरूको नतिजा प्रकाशन विश्लेषण प्रमाण पत्र वितरण कार्यलाई सहज बनाउन सफ्टवेर खरिद गरि विद्यालयलाई उपलब्ध गराइनेछ ।

- २.१.२१ साहित्य, कला, संगीत र योग शिक्षाको प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- २.१.२२ उपप्रमुखज्यूको नेतृत्वमा बालविवाह, छाउपडी जस्ता सामाजिक कुप्रथा विरुद्ध सडकनाटक, बादविवाद, हाजिरीजवाफ र पोषण सम्बन्धी अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गरिनेछ ।
- २.१.२३ प्रारम्भिक बालविकास सहजकर्ताहरूलाई पेशामा आधारित तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- २.१.२४ विद्यालय प्रवेश उमेर समुहका विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिको अभिलेखीकरणको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- २.१.२५ नगरभित्रका हरेक विद्यालयहरूको शैक्षिक गतिविधिहरूको मासिक रूपमा अनुगमन गरिनेछ ।
- २.१.२६ विद्यालयको व्यवस्थापकीय समस्याहरू, शिक्षासँग सम्बन्धित अन्य विषयमा मासिक रूपमा प्र.अ. बैठक राखिनेछ ।
- २.१.२७ हरेक विद्यालयमा महिनामा एकपटक अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- २.१.२८ अन्तर विद्यालय खेलकुद,वादविवाद, हाजिरीजवाफ, निबन्ध प्रतियोगिता जस्ता क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- २.१.२९ विद्यालयको शैक्षिक गतिविधि तथा विद्यार्थीहरूको समस्यालाई विद्यालय स्तरमा नै समाधान गर्न नगर प्रमुखसँग विद्यार्थी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- २.१.३० नगर भित्रको आदिवासी जनजाती समुदायको बालबालिकाहरूको शिक्षाको गुणस्तर बढाउन मातृभाषामा शिक्षा कार्यक्रम संचालन गर्न सम्भव्यता अध्ययन गरिनेछ ।

२.२ स्वास्थ्य

- २.२.१ कटारी नगरपालिकाको सबै घर परिवारलाई स्वास्थ्य बीमाको दायरामा ल्याउन स्वास्थ्य सेवा बीमा कार्यक्रमलाई अनिवार्य गरिनेछ । अतिविपन्न परिवारको स्वास्थ्य बीमा नगरबाट गरिने नीति लिइनेछ ।
- २.२.२ कटारी नगरपालिकाको कटारी अस्पतालमा Blood Bank को स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ ।
- २.२.३ जनस्वास्थ्यलाई अत्यावश्यक आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई नगरवासीको मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरिनेछ । स्वास्थ्य संस्थाबाट नेपाल सरकारले तोकेको प्रकार अनुसारका औषधिहरू निःशुल्क नियमित रूपमा उपलब्ध गराइनेछ ।
- २.२.४ नगरभित्र रहेका आधारभूत अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, शहरी स्वास्थ्य केन्द्रबाट प्रदान गरिने स्वास्थ्य सेवाहरू अझ गुणस्तरीय र निर्दिष्ट मापदण्ड बमोजिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- २.२.५ महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको लागि प्रोत्साहन तथा यातायात खर्च बापत उपलब्ध गराउदै आएको रकमलाई निरन्तरता दिदै प्रोत्साहन स्वरूप थप रकमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- २.२.६ हाल सञ्चालनमा रहेको कटारी आधारभूत अस्पताललाई १५ शैयाबाट ५० शैयाको स्तरोन्नतीको लागि र प्रदेशस्तरको विशेषज्ञ सेवा सहितको अस्पताल स्तरोन्नतीको लागि पहल गरिनेछ र सर्पदंश उपचारको लागि व्यवस्थापन गरिनेछ ।

- २.२.७ वडा नं. ११ को गाउँघर क्लिनिकलाई स्वास्थ्य चौकीमा स्तरउन्नती गर्दै अस्पतालका रूपमा विकास गरिनेछ ।
- २.२.८ सुनौलो हजार दिनका गर्भवती, सुत्केरी आमा र नवजात शिशुहरूको स्वास्थ्य अवस्था सुधार तथा मातृ/नवशिशु मृत्युदरमा कमी ल्याउन गर्भवती महिलालाई आइरन फोलिक एसिड, क्याल्सियम लगायतका गर्भजाँच निःशुल्क गराइनेछ । मातृ तथा नवशिशु मृत्युदरमा कमी ल्याउन गर्भवती सुत्केरी सँग नर्स (PNC Home visit) कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
- २.२.९ बर्थिङ्ग सेन्टरमा क्रमशः ल्याब सेवाको विस्तार गरिनेछ, जसमा गर्भवती सुत्केरीको लागि निःशुल्क सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- २.२.१० नगरभित्रका स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रेषण भई कटारी अस्पतालसम्म आउनको लागि गरिब, असहायहरूको लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- २.२.११ ६८ वर्ष माथिका जेष्ठ नागरिकहरूका लागि निःशुल्क स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न पहल गरिनेछ ।
- २.२.१२ निजी स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिने सेवाको गुणस्तर अनुगमन गर्दै सहूलियत दरमा सेवा उपलब्धताका लागि समन्वय गरिनेछ ।
- २.२.१३ आफ्नो भवन नभएका स्वास्थ्य चौकीहरूमा भवन निर्माणको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- २.२.१४ आवश्यकता र भौतिक पूर्वाधारको आधारमा बर्थिङ्ग सेन्टर क्रमशः बिस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- २.२.१५ गाउँघर क्लिनिक तथा घुम्ती खोप सेवा कार्यक्रलाई थप प्रभावकारी बनाउन क्रमशः खोप केन्द्र भवन र फर्निचरको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ ।
- २.२.१६ सेवाको पहुँचबाट टाढा रहेको वर्गहरूको लागि आवश्यकता र औचित्यता अनुसार गाउँघर क्लिनिक तथा घुम्ती खोप सेवा कार्यक्रलाई विस्तार गरिनेछ ।
- २.२.१७ विद्यालयमा अध्ययनरत रहेका १० बर्ष देखि १९ बर्षका किशोरीहरूलाई आइरन चक्की उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- २.२.१८ कक्षा १ देखि कक्षा १० सम्मका विद्यार्थीहरूको अर्धवार्षिक रूपमा जुकाको औषधि खुवाउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- २.२.१९ सबै वडामा बर्थिङ्ग सेन्टर स्थापना गर्ने कार्यलाई विस्तार गरी संस्थागत सुत्केरी गराउने अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २.२.२० मासिक रूपमा हरेक स्वास्थ्य संस्थाहरूको अनुगमन गरी समस्याहरूको समाधान गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- २.२.२१ बाल विवाहको रोकथाम तथा निरुत्साहनको लागि विद्यालय स्तरबाट नै उपप्रमुखको नेतृत्वमा किशोरी सशक्तिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- २.२.२२ गर्भवति महिलाहरूलाई लक्षित गरी भिडियो एक्स-रे सेवा उपलब्ध गराइनेछ ।

२.३ खानेपानी, ढलनाला तथा सरसफाई

- २.३.१ लागत सहभागितामा खानेपानी तथा सरसफाई कार्यक्रम अघि बढाइने छ ।

- २.३.२ शुद्ध खानेपानीको सहजता नभएका गाउँ बस्तीहरूमा खानेपानीको सहजताका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- २.३.३ फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्न हालको ल्याण्डफिल्ड साईटको उचित व्यवस्थापन गर्ने र थप वैकल्पिक सुरक्षित ल्याण्डफिल्ड साईटको संभाव्यता अध्ययन गर्न गठित सहजीकरण समितिलाई क्रियाशिल गरिनेछ ।
- २.३.४ नगरको पहाडी भेगमा लिफ्टिंग खानेपानी आयोजना संचालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २.३.५ नगरको शहरी क्षेत्रभित्र रहेका ढलहरूको सरसफाई गरी उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- २.३.६ नगर क्षेत्रमा पूर्ण सरसफाईका लागि टोलविकास संस्था विस्तार गरी नगरको सरसफाई र विकासको लागि परिचालन र प्रतिस्पर्धा गराई हातेमालो गरिनेछ ।
- २.३.७ फोहोरमैला व्यवस्थापन ऐनलाई कडाइका साथ लागू गरिनेछ ।
- २.३.८ फोहोर उत्पादकबाट सफाई शुल्क लिई फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्न निजी क्षेत्रलाई परिचालन गरिनेछ । उक्त क्रममा श्रोतमै फोहोर छुट्याई कुहिने फोहरलाई कम्पोष्टिङ्ग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- २.३.९ नगर क्षेत्र भित्रका गल्ली, गोरेटो तथा सडकको सरसफाई तथा मर्मत सुधारमा टोल विकास संस्थाहरूसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- २.३.१० फोहोर व्यवस्थापन एवं सरसफाइका लागि चाहिने जनशक्ति करार सेवा मार्फत आपूर्ति गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- २.३.११ "आफ्नो टोल आफै बनाऔं" भन्ने अभियान सुरु गरी पूर्ण सरसफाईयुक्त नगर बनाइनेछ ।

२.४ सस्कृति तथा पर्यटन प्रवर्द्धन

- २.४.१ धार्मिक तथा ऐतिहासिक महत्व बोकेको महादेव गुफा लगायतका क्षेत्रको गुरुयोजना निर्माण गर्न समुदायसँग आवश्यक समन्वय गरिने छ ।
- २.४.२ नगरमा रहेका धार्मिक, सांस्कृतिक तथा पर्यटकीय महत्वका स्थानहरू र साहित्य कला संस्कृतिको संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गरिनेछ ।
- २.४.३ नगरपालिकामा रहेको धार्मिक तथा ऐतिहासिक महत्व बोकेको नगरका विभिन्न स्थलहरूको पहिचान र प्रचारप्रसार गरी आन्तरिक पर्यटनको विकास गरिने छ । नगरको पर्यटन क्षेत्र, सिमसार क्षेत्रहरूको स्तरोन्नती तथा संरक्षण र आवश्यक भौतिक पूर्वाधार निर्माणको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- २.४.४ वडा नं. ११ मा रहेको बेतेनी डाँडामा १ नं. प्रदेश कै नमूना पिक्निक स्पोर्ट तथा पर्यटन पार्क निर्माण गर्न आवश्यक भौतिक पूर्वाधारहरू निर्माण गरिनेछ ।
- २.४.५ वडा नं. १ को सिमसार क्षेत्र तथा काली खोला जलाशयको संरक्षण गरिनेछ ।
- २.४.६ उत्तरायणी - सिस्नेरी जल मार्ग र कमला नदी जल मार्गको सम्भाव्यता अध्ययन गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- २.४.७ नगरपालिका भित्र रहेका विभिन्न समुदायहरूको चाडपर्व तथा मौलिक संस्कृतिको संरक्षण गरिनेछ ।

२.५ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

- २.५.१ प्रत्येक वडामा टोल विकास संस्थाको गठन गरिनेछ । नगरको हरेक क्रियाकलापमा उक्त संस्थालाई सक्रिय तथा क्रियाशील तुल्याई विकास, समृद्धि, न्याय तथा सुशासन प्रवद्धनमा साभेदार बनाइनेछ ।
- २.५.२ महिलाहरूको सहभागीता तथा महिला सशक्तिकरणको मञ्चको रूपमा रहेको महिला समूह, समिति र संस्था सुदृढीकरणका लागि क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम संचालन गरिनेछ ।
- २.५.३ चालुकोष परिचालन तथा अनुदानबाट महिला समिति र संस्थामा आवद्ध महिलाहरूलाई आर्थिकरूपमा आत्मनिर्भर बनाउन सहयोग गरिनेछ ।
- २.५.४ नगरका एकल महिलाको पहिचानका लागि परिचयपत्र वितरण गरिनेछ भने आत्मनिर्भर बनाउन निजहरूको माग बमोजिमको सीप विकास तालिम प्रदान गर्दै व्यवसाय संचालनमा सहयोग प्रदान गरिनेछ ।
- २.५.५ ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षण, हकहित र अधिकारका लागि नगरपालिकामा गठन भएको ज्येष्ठ नागरिक संघलाई कोष स्थापना तथा अनुदान प्रदान गरिनेछ । सबै वडामा वडा स्तरीय ज्येष्ठ नागरिक संघको गठन गरिनेछ ।
- २.५.६ ज्येष्ठ नागरिक तथा फरक क्षमता भएका व्यक्तिलाई दिइने परिचय पत्र वितरण, सम्मान र अर्न्तक्रिया कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ । फरक क्षमता भएका व्यक्तिका हकहित र संरक्षणको लागि नगरस्तरीय कोष स्थापना गरिनुका साथै आवश्यकता अनुसार सहायक सामग्री वितरण गरिनेछ । आवश्यकता अनुसार वडामा शिविर संचालन गरिनेछ ।
- २.५.७ अतिविपन्न, विपन्न, दलित, पिछडा वर्ग तथा फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरूलाई आत्मनिर्भर बनाउन सीप तथा क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- २.५.८ बालसंरक्षणका लागि बालकोष स्थापना तथा अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ । दलित, लोपोन्मुख, आदिवासी, जनतजाती तथा आर्थिकरूपमा अति विपन्न परिवारका बालबालिकाहरूलाई शैक्षिक सामग्री तथा पोशाकको व्यवस्था गरिनेछ ।
- २.५.९ बालबालिकाका लागि लागूपदार्थ दुर्व्यसनी, ट्राफिक नियम सम्बन्धी सचेतनामूलक तालिम कार्यक्रम संचालन गर्न सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय गरिनेछ ।
- २.५.१० बालअधिकारको सुनिश्चितताका लागि नगर स्तरीय बालमैत्री स्थानीय शासन, बालअधिकार समिति र वडा स्तरीय बाल संजाल गठन गरिनेछ । नगर स्तरमा गठित बालसञ्जाललाई सक्रिय बनाउन कोष स्थापना तथा अनुदान प्रदान गरिनेछ ।
- २.५.११ अर्न्तराष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय महिला दिवसको अवसरमा विविध विषयमा सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- २.५.१२ विगतमा नगरपालिका मार्फत् विभिन्न सीप प्राप्त महिलाहरूको तथ्यांक संकलन गरी आवश्यकता अनुसार पुनःताजगी तालिम समेत प्रदान गरी व्यवसायमुखी तथा आत्मनिर्भर बनाउने नीति लिइएको छ ।

- २.५.१३ आदिवासी जनजातीहरूको भाषा, धर्म, संस्कार सस्कृतीको सम्मान तथा संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- २.५.१४ दलित, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत, उत्पीडित, विपन्न र असहाय वर्गको जीवनस्तर उकास्न उद्यमशीलता विकास तालिमहरूको सञ्चालन गरिनेछ ।
- २.५.१५ भूमिहीन दलित र भूमिहीन सुकुम्बासी समस्या समाधानको लागि यही आर्थिक वर्ष भित्र जग्गा धनी पूर्जा वितरण तथा अव्यवस्थित बसोबासीको व्यवस्थापन हुने गरी कार्यहरू अगाडी बढाइने छ ।

२.६ युवा तथा खेलकुद र रोजगार कार्यक्रम

- २.६.१ यूवालाई स्वरोजगार मुलक कृयाकलाप एवं सामाजिक परिवर्तनका वाहकका रूपमा परिचालन गर्न पहल गरिनेछ खेलकुद तथा सृजनशिल कार्यक्रममा संलग्न गराई समृद्ध नगर विकासमा सहभागी बनाइने छ ।
- २.६.२ खेलकुद विकासको लागि आवश्यक पर्ने खेल मैदान, कभर्ड हल निर्माण प्रकृया निरन्तर रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- २.६.३ नगरमा रहेको युवा बेरोजगारहरूलाई रोजगारीको प्रपद्धन गर्न प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा समावेश हुन अनलाईन रजिष्ट्रेशनमा सहजीकरण गर्नुका साथै प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमद्वारा नगरमा सञ्चालनमा रहेको आयोजनालाई थप प्रभावकारी बनाउन उचित बजेटको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- २.६.४ खेलप्रेमी युवाहरूलाई लक्षित गरी सञ्चालनमा रहेको नगर मेयर कप खेलकुद प्रतियोगिताहरू नियमित रूपामा संचालन गरिनेछ ।
- २.६.५ **एक वडा एक खेल पूर्वाधार** को अवधारणालाई मूर्तरूप दिन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- २.६.६ नगरस्तरीय खेलकूद कार्यक्रम सञ्चालन गरी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरको खेलाडी उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।

३. पूर्वाधार विकास

- ३.१ नगरपालिकाको अधुरो प्रशासकीय भवनको निर्माणको लागि सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरी निर्माण कार्य अघि बढाइनेछ ।
- ३.२ आफ्नो कार्यालय भवन नभएका वडा कार्यालयहरूको कार्यालय भवन, स्वास्थ्य चौकी भवन तथा वर्थिङ्ग सेन्टरको निर्माण गरी सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- ३.३ नगरपालिका केन्द्रवाट वडा कार्यालय केन्द्रसम्म सडक संजाललाई All Weather Road को रूपमा विकास गरिनेछ ।
- ३.४ सडक संजालमा आवश्यक परेका पुल पुलेसाहरूको DPR को कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ३.५ सामुदायिक विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार, कक्षा कोठा, घेराबेरा, शौचालय, खेल मैदान, शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था तथा अन्य भौतिक सुधारका कार्यहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- ३.६ ट्रयाक खोलिएका तथा हाल संचालनमा रहेका कच्ची, ग्राभेल र पक्की सडकहरूलाई नियमित मर्मत संभारको व्यवस्था मिलाई यातायात संचालनमा सहजता प्रदान गरिनेछ ।
- ३.७ नगरद्वारा निर्माण गरिएका सडकहरूको नापी नक्सामा लगत कायम गराउन आवश्यक कार्य यसै आर्थिक वर्षबाट थालनी गरी सडक कायम गरिनेछ ।
- ३.८ नगरका प्रत्येक वडाहरूमा टोल विकास संस्था गठन गरी नगर क्षेत्रभित्रका सडकहरूका सरसफाइ तथा "आफ्नो टोल आफै बनाऔं" भन्ने नारा अनुरूप विकास कार्यहरूमा सहकार्य गरिनेछ ।
- ३.९ कमला नदी लिफ्टिङ्ग र तावाखोला लिफ्टिङ्ग सिचाईको सम्भाव्यता अध्ययन गरी वडाहरूको कृषियोग्य जमिनमा सिचाईको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ३.१० वडाको योजना सम्बन्धी प्राविधिक कामकाज तथा योजना सम्झौता वडाबाटै सम्पन्न हुने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ३.११ कटारी नगरलाई यसै आर्थिक वर्षभित्र फुसको छानोमुक्त नगरपालिका घोषणा गर्न आवश्यक पहल तथा व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ३.१२ नगरपालिकाभित्रको आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक महत्वका सडकहरूको अध्ययन गरी यसै वर्षभित्र नगर यातायात गुरु योजना तयार गरिनेछ ।
- ३.१३ एक वडा एक वासरुम सहितको सार्वजनिक शौचालय निर्माणको कार्य अघि बढाइनेछ ।
- ३.१४ कटारी बजारको एक मात्र बसपार्कको DPR भई सकेको हुँदा सो निर्माणको कार्यलाई अघि बढाउन नगरविकास कोष, सहरी विकास कार्यालय र सम्बन्धित निकायसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- ३.१५ नगरभित्रका सार्वजनिक सम्पति तथा जग्गाहरूको अभिलेखीकरण तथा संरक्षणको कार्य अघि बढाइनेछ ।
- ३.१६ बहुक्षेत्रीय लाभ प्राप्त पूर्वाधारहरूको अध्ययन गरी आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- ३.१७ नगरभित्रका सम्पूर्ण पूर्वाधारहरूको मर्मत गर्न एक मर्मत सम्भार कोष खडा गरी सोही कोषमार्फत मर्मत कार्य गरिनेछ ।
- ३.१८ नगरभित्रका नयाँ पक्की तथा भोलुङ्गे पुलको निर्माण गर्न तथा पुराना भोलुङ्गे पुलहरूको उचित मर्मत सम्भार गर्न संघ तथा प्रदेशमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- ३.१९ उज्यालो नगरको रूपमा विकास गर्न सबै वडामा क्रमशः विद्युतीकरणका लागि सम्बन्धित निकायसँग आवश्यक बजेट माग गरिनेछ ।
- ३.२० वस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत मापदण्ड बमोजिम भूकम्प प्रतिरोधात्मक संरचनामा जोड दिने नीतिको लागि मापदण्ड बमोजिम नक्सा पास गर्न अनिवार्य गर्ने तथा मापदण्ड लागू हुनु भन्दा अघि बनेका तर नक्सा पास नभएका घरहरू अभिलेखिकरण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

४. वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

- ४.१. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि विशेष नीति लिइनेछ । विपद् पूर्व गरिने जोखिमको विश्लेषण तथा मुल्यांकन, विपद् रोकथाम वा विपद्बाट हुने क्षतीको न्यूनीकरण तथा

व्यवस्थापनका लागि पूर्व सूचना प्रणालीको विकास गर्न नगर विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिनेछ ।

- ४.२. विपद् र विकासमा युवा परिचालनको नीति लिइनेछ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि सबै वडाहरूमा युवा स्वयंसेवकहरू परिचालन तथा व्यवस्थापन गर्न, विद्यालय तहमा स्वयंसेवाको भाव वृद्धिको निम्ति विद्यार्थीहरूलाई उत्प्रेरणा जगाउन अभियान सञ्चालन गर्नका लागि वडा विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरिनेछ ।
- ४.३. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने कार्यविधिहरू निर्माण तथा ऐन परिमार्जन गरी कार्यसम्पादनमा सहजता ल्याइनेछ ।
- ४.४. कटारी नगरपालिका वडा नं. १४ को एक मात्र बजारको रूपमा रहेको घुर्मी बजार संरक्षणमा आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ साथै फोहरमैला व्यवस्थानको लागि उचित प्रवन्ध गरिनेछ ।
- ४.५. विपद् जोखिम व्यवस्थापनको क्षेत्रमा उदाहरणीय कार्य गर्ने व्यक्ति, संघ, संस्थाहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ४.६. वारुण यन्त्रलाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गरिनेछ । नगरपालिकाको पहाडी ईलाकाहरूमा आगो निभाउन स्थानीय स्तरमै उपलब्ध स्रोतसाधनको प्रयोग गर्ने गराउने विषयमा अध्ययन गरी कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ।
- ४.७. सडक निर्माण गर्दा सडकको दुबै तर्फ वृक्षारोपण गरी हरियाली विकासमा जोड दिने नीति लिइनेछ ।
- ४.८. जलचर जिवहरूको संरक्षण गर्न विषादी प्रयोग र करेन्ट लगाउने कार्यलाई पूर्ण प्रतिवन्ध लगाई जैविक विविधता प्रवर्द्धनमा जोड दिइनेछ ।
- ४.९. नगरका सामुदायिक वन क्षेत्रका खुला तथा खोला किनारका क्षेत्रमा सम्बन्धित निकायहरूको सहयोग तथा समन्वयमा वृक्षारोपणको कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ४.१०. विकास निर्माणका कार्यलाई वातावरण संरक्षणसँग जोडी दिगो विकासको सिद्धान्त अनुरूप विकास निर्माणको कार्य संचालन गरिनेछ । विकास निर्माणको कार्यबाट वातावरणमा आउन सक्ने विनाशलाई न्यूनीकरण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ४.११. बाढी, पहिरो, सुख्खा, आगलागी, चट्याङ्ग जस्ता प्राकृतिक तथा दैवी प्रकोपजन्य घटनाबाट सृजना हुने विपद्का कारण आहत् हुने व्यक्ति तथा परिवारलाई प्रदान गरिने खाद्य, जिन्सी तथा नगदी सहयोगलाई वैज्ञानिक, वस्तुनिष्ठ, मितव्ययी, प्रभावकारी तथा औचित्यपूर्ण बनाइनेछ ।
- ४.१२. नदि तथा खहरे खोला नियन्त्रणका लागि नयाँ प्रविधिमा आधारित नदि नियन्त्रण आयोजना र चुरे राष्ट्रपति आयोजनामा प्रस्ताव पेश गरि कार्यक्रम माग गरिनेछ ।

५. सुशासन तथा संस्थागत विकास

५.१ सुशासन, संगठन एवं प्रशासन

- ५.१.१ संगठन व्यवस्थापन सर्भेक्षण (O&M) गरी नगरको आवश्यकता अनुसारको स्थायी कर्मचारीको व्यवस्थापनको निमित्त सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ साथै नगर प्रमुख र उप प्रमुखका लागि आवश्यक सचिवालय कार्यविधि बनाई व्यवस्थापन गरिनेछ ।

- ५.१.२ नागरिक वडापत्र कार्यान्वयन गरिने, नगरमा संचालित विकास निर्माण लगायत सबै कार्यक्रमको नियमित अनुगमन प्रगति समिक्षा, सार्वजनिक सुनुवाई सामाजिक परिक्षण आदि मार्फत सुशासनमा जोड दिईनेछ ।
- ५.१.३ सम्पूर्ण कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादन मूल्यांकन गरी नगरको आवश्यकता अनुसारका कर्मचारीहरूको मात्र सेवा करार म्याद थप गरिनेछ । संगठन व्यवस्थापन सर्भेक्षण पूर्व कानून बमोजिम बाहेक कुनै पनि किसिमको पद सृजना/खारेजी/पदपूर्ति गर्न नमिल्ने भएकोले कुनै पनि पदमा नयाँ कर्मचारी नियुक्त गरिने छैन तर करार तथा ज्यालादारीका कर्मचारीहरूको पदपूर्ति आवश्यकता, जन गुनासो र कार्य सम्पादन मुल्याङ्कन कमजोर भएमा म्यादथप, सरुवा, अथवा खारेजी नगर प्रमुखको सिफारिसमा कार्यपालिकाको निर्णयानुसार हुनेछ ।
- ५.१.४ क्षमता विकास योजना तयार गरी नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीको क्षमतामा अभिवृद्धि गरी नगरपालिकाको कार्य सम्पादनलाई सरल, छिटो-छरितो, सेवाग्राहीमुखी बनाइनेछ । कर्मचारीको वृत्ति विकास योजनालाई मध्यनजर गर्दै करारमा कार्यरत कर्मचारीहरूको संचयकोषको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ५.१.५ नगरपालिका र नगरपालिका मातहतका सबै कर्मचारीहरूसँग कार्यसम्पादन सम्झौता गरी वार्षिक कार्य सम्पादन र सार्वजनिक सेवा प्रवाहको आधारमा उत्कृष्ट शाखा प्रमुख र उत्कृष्ट कर्मचारी छनौट गरी पुरस्कृत गरिने छ ।
- ५.१.६ नगरसँग सम्बन्धित सुचना तथ्यांकलाई अद्यावधिक गरी नगर प्रोफाइल तयार गरिनेछ ।
- ५.१.७ नगरपालिकामा जनगुनासो व्यवस्थापन गर्न तथा सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन एक Help Desk को व्यवस्था गरिनेछ ।
- ५.१.८ कर्मचारीहरूसँग अन्तक्रिया गर्न तथा आवश्यक समन्वय, सहकार्य तथा समस्याहरूको समाधान गर्न कर्मचारी बैठक, शाखा प्रमुख बैठक तथा जनप्रतिनिधिसँग कर्मचारी बैठक नियमित राखिनेछ ।
- ५.१.९ मूलुकका विभिन्न उत्कृष्ट स्थानीय तह तथा छिमेकी स्थानीय तहहरूसँग भगिनी सम्बन्ध कायम गरी सिकाई आदानप्रदान तथा अवलोकन भ्रमणको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ५.१.१० नगरको कार्यक्रम तथा आयोजना सञ्चालन गर्न सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावलीको सीमाभित्र रही सम्बन्धित पक्षसँग सम्झौता गरिनेछ ।
- ५.१.११ नगरका विभिन्न आयोजना सञ्चालन गर्न जनप्रतिनिधिहरू तथा उपभोक्ता समितिको लागि विषयक्षेत्रगत तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ५.१.१२ सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमलाई अनिवार्य गरिनेछ ।
- ५.१.१३ सामुदायिक सूचना पाटीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ५.१.१४ नगरपालिका तथा मातहतका कार्यालयहरूमा गुनासो पेटिकाको व्यवस्था गरिनेछ र जनगुनासाहरूको प्रभावकारी ढङ्गबाट सम्बोधन गर्न प्रत्येक महिनामा एक दिन नगर प्रमुखसँग जनता कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

५.२ सूचना तथा सञ्चार प्रविधि

- ५.२.१ नगरपालिकाका १४ वटै वडाहरूबाट अनलाईन/ अफलाईन राजश्व तथा सिफारिस software जडान गरी सूचना प्रविधिमैत्री वडाका रूपमा थालनी तथा राजस्व चुहावट न्यूनीकरण गरी राजस्व संकलनमा वृद्धि गरिनेछ ।
- ५.२.२ सूचना प्रविधि शिक्षालाई अन्तराष्ट्रियस्तरको बनाउने क्रममा नगरका शिक्षा शाखा तथा नगरका सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयहरूको लागि नगरले वेब साईट निर्माण गरी वितरण गर्ने कार्य सुरुवात गरिनेछ ।
- ५.२.३ नगरलाई आधुनिक बनाउँनेतर्फ कटारी नगरपालिकाको कार्यालय मातहतका वडाहरूमा सि.सि.टि.भी. जडान गरी सार्वजनिक सम्पत्तिको सुरक्षा एवं निगरानी गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ५.२.४ कटारी नगर कार्यपालिकाका गतिविधि तथा सूचनाहरू नगरको वेबसाईट, नगरको आधिकारिक फेसबुक पेज तथा मोवाईल एप मार्फत सार्वजनिक गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ५.२.५ प्रत्येक घरघरमा इन्टरनेटको पहुँच पुऱ्याउने उद्देश्यले अप्टिकल फाईबर विस्तारको प्रक्रियालाई तीव्रताकासाथ अगाडी वढाई १४ वटै वडाका सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयहरूमा फाईबर इन्टरनेट जडानलाई निरन्तरता दिई आ.व. २०७९/०८० मा सम्पन्न गरिनेछ ।
- ५.२.६ नगरमा आवश्यकता अनुसार नगरपालिका कार्यालय, वडा कार्यालयहरू तथा नगर क्षेत्रभित्रका फ्रि वाईफाई जोनहरूलाई एउटै नेटवर्कमा ल्याउने, कन्ट्रोल गर्ने तथा आवश्यकता अनुसार bandwidth वितरण गरिनेछ ।
- ५.२.७ नगरपालिकाका सम्पूर्ण गतिविधिहरू तथा लोककल्याणकारी सूचनाहरू नगरपालिका भित्रका एफ्.एम्. रेडियो, पत्रपत्रिका तथा अनलाईन मिडियासँग सहकार्य तथा समन्वय गरी प्रकाशन तथा प्रशारण गरिनेछ ।

५.३ पञ्जीकरण व्यवस्थापन

- ५.३.१ सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्न योग्य लाभग्राहीले स्व-ईच्छाले भत्ता नलिने स्वःघोषणा गरेमा त्यस्ता लाभग्राहीहरूलाई नगरस्तरबाट विशेष कार्यक्रम गरी सम्मान गरिनेछ ।
- ५.३.२ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणमा बैकिङ्ग प्रणालीलाई अभि प्रभावकारी बनाउन सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्ने बैकहरूसँग प्रत्येक चौमासिकको अन्तमा समिक्षा, सल्लाह-सुभाष तथा उत्प्रेरणात्मक कार्यक्रम गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ५.३.३ सबै वडाहरूमा अनलाईन व्यक्तिगत घटनादर्ताको विस्तार गरी प्रभावकारी बनाउने र अफलाईन घटनादर्ता भएको वडाहरूमा ईन्टरनेटका लागि नगरले ईन्टरनेट सेवा प्रदायक संस्थाहरूसँग आवश्यक समन्वय गरी ईन्टरनेट जडान गरिनेछ ।
- ५.३.४ व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षालाई सत प्रतिशत कार्यान्वयन गर्न वार्षिक व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी दर्ता शिविरको आयोजन गरिनेछ ।
- ५.३.५ अनलाईन घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षाको बारेमा १४ वटै वडाका स्थानीय पञ्जीकाधिकारीहरूसँग पुनःताजगी तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

५.३.६ बैंक सम्म आई भत्ता बुझ्न नसक्ने फरक क्षमता भएको व्यक्ति तथा ९० वर्ष भन्दा माथिका जेष्ठ नागरिकलाई बैंकसँग भएको सम्झौता बमोजिम घरदैलो सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।

५.४ राजश्व परिचालन

- ५.४.१ करको दायरा बढाई आन्तरिक आयलाई वृद्धि गरी संस्थागत क्षमता बढाईनेछ ।
- ५.४.२ करदाता शिक्षा कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ५.४.३ टोल विकास संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी कर संकलन र सूचना प्राप्त गर्ने परिपाटी विकास गर्दै लगिनेछ । ठूला करदाताको छुट्टै Database तयार गरिनेछ ।
- ५.४.४ स्थानीय सरकार ऐन, २०७४ र नियमावली २०७५ तथा अन्य प्रचलित ऐन नियमहरूको परिधिभित्र रही नगरस्तरीय राजश्व परामर्श समितिको सिफारिसमा आन्तरिक कर, शुल्क र दस्तुर आदि नगरसभाबाट स्वीकृत गरी चालु वर्ष देखि नै लागू गरिनेछ ।
- ५.४.५ नगरको उत्कृष्ट करदातालाई सम्मान गर्दै 'मेरो योगदान मेरै नगरको लागि' भन्ने नारा सहित कर संकलन अभियान चलाईनेछ ।
- ५.४.६ प्रत्येक वडामा अनलाईन विलिङ्ग मार्फत कर तथा दस्तुर संकलनको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- ५.४.७ ई-सिफारिस तथा ई-पेमेन्टको कार्य यसै आर्थिक वर्षबाट नमूनाको रूपमा सुरु गरिनेछ ।
- ५.४.८ वडाहरूलाई कर दस्तुर संकलनमा प्रतिस्पर्धा गराई उत्कृष्ट वडालाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- ५.४.९ उद्योग वाणिज्य संघसँग सहकार्य गरी व्यवसाय दर्ता अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।

५.५ स्थानीय मेलमिलाप

- ५.५.१ प्रत्येक वडामा स्थापना भएको मेलमिलाप केन्द्रको क्षमता विकास गरी सामान्य प्रकृतिका विवादहरूलाई मेलमिलापको माध्यमबाट वडामै सामाधान गरिनेछ ।
- ५.५.२ घरेलु हिंसामा परेका महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा विपन्न वर्गका नागरिकले न्यायिक समितिमा फिराद (निवेदन) दर्ता गर्दा शुल्क र अन्य कानूनी साहयता निःशुल्क गरिनेछ ।
- ५.५.३ न्यायिक समितिबाट प्रदान गरिने सेवाहरू छिटो छरितो गर्न डिजिटलाइजेसन गरिने छ ।
- ५.५.४ नगरको न्यायिक समिति समक्ष पेश भएको निवेदनको कारवाही किनारा गर्दा सम्भव भए सम्म मेलमिलापको माध्यमबाट दुवै पक्षको सर्वसहमतिमा मेलमिलाप गराईनेछ ।
- ५.५.५ न्यायमा सबै जनताको पहुँच सुनिश्चितताको लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

सभा अध्यक्षज्यू,

अब म आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को यथार्थ आय र ज्येष्ठ मसान्त सम्मको खर्चको विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

आ.व. २०७८/७९ मा यस नगरपालिकाले आन्तरिक स्रोत तर्फ ज्येष्ठ मसान्त सम्म रू २ करोड ५२ लाख ९९ हजार ४ सय ७३ रुपैया ७७ पैसा राजस्व संकलन गरेको छ भने असार मसान्तसम्ममा रू. ३ करोड ६० लाख संकलन गर्ने लक्ष्य राखेको थियो ।

आ.व २०७८/७९ को ज्येष्ठ मसान्तसम्म व्यय तर्फको **आन्तरिक स्रोत** तर्फ २ करोड ५२ लाख ९९ हजार ४ सय ७३ रुपैया ७७ पैसा, **सशर्त अनुदान** तर्फ २८ करोड २० लाख ६४ हजार ९ सय ६५ रुपैया ९९ पैसा, **गरिबसँग विश्वेश्वर कार्यक्रम** तर्फ ९ लाख ६० हजार, **प्रदेश सरकारको सशर्त अनुदान** तर्फ ३० लाख २४ हजार ४ सय ३९ रुपैया, **प्रदेश समानीकरणबाट** ४७ लाख ३४ हजार ७५ रुपैया, **प्रदेशको राजस्व बाँडफाँड तर्फ** ९ करोड ९८ लाख ६९ हजार ५ सय २९ रुपैया, **प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र पूर्वाधार तर्फ** ९९ लाख ६० हजार ९ सय २४ रुपैया **संघीय वित्तीय समानीकरण तर्फ** ६ करोड ३८ लाख ७२ हजार ४ सय २ रुपैया र **संघीय राजश्व बाँडफाँड तर्फ** ९० करोड ४५ लाख ९९ हजार ९ सय २९ रुपैया ३० पैसा रकम गरी जम्मा रू. ४९ करोड ६६ लाख ८८ हजार ६ सय ९४ रुपैया ६ पैसा हालसम्म खर्च भई सकेको व्यहोरा निवेदन गर्दछु ।

नेपालको संविधान २०७२ अनुरूप स्थानीय तहलाई प्राप्त हुने राजस्वमा विद्युतवाट प्राप्त हुने रोयल्टी विषयमा प्रदेश सरकार र केन्द्रीय सरकारसँग यस नगरपालिकाले पहल गरिरहेको व्यहोरा निवेदन गर्दछु ।

सभा अध्यक्षज्यू,

यस आ.व.मा हामीले भण्डै ६८.८७ प्रतिशत वित्तीय प्रगती तथा ७५ प्रतिशत भौतिक प्रगति प्राप्त गरी सकेको र बाँकी योजनाहरू समापनको अन्तिम चरणमा रहेका छन् । बजार मूल्य तथा ज्याला दरमा अकस्मात बृद्धि भई केहि योजनाहरू सम्पन्न गर्न नसकिएको अवगत गराउन चाहन्छु ।

सभा अध्यक्षज्यू,

अब म आगामी आ.व. २०७९/८० को अनुमानित बजेट विवरण पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

आगामी आ.व. २०७९/८० को आय तर्फ आन्तरिक आय रु. ३ करोड ८३ लाख ६० हजार, वित्तीय समानीकरण अनुदान (संघीय) रु. १२ करोड ३७ लाख, प्रदेश वित्तीय समानीकरण अनुदान रु. ६६ लाख २१ हजार, संघीय राजस्व बाडफाँडबाट रु. १५ करोड ९२ लाख ९६ हजार, प्रदेश राजस्व बाडफाँड रु. २ करोड ९ लाख ५ सय ५० रुपैया, प्रदेश समपुरक कोष अनुदान रु. १ करोड, प्रदेश सशर्त अनुदान रु ४१ लाख ९५ हजार र संघीय सशर्त अनुदान रु. ३९ करोड २ लाख, संघीय सरकार समपुरक अनुदान तर्फ रु १ करोड १० लाख गरी जम्मा अनुमानित आय रु ७६ करोड ४२ लाख ६२ हजार ५ सय ५० रुपैया मात्र रहेको छ ।

यस नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्षको कुल बजेट रु ७६ करोड ४२ लाख ६२ हजार ५ सय ५० रुपैया मध्ये सशर्त अनुदान तर्फ सङ्घ तथा प्रदेश सरकारले कार्यक्रम नै तोकेर रु ३९ करोड ४३ लाख ९५ हजार विनियोजन गरी पठाएको छ भने बाँकी ३६ करोड ९८ लाख ६८ हजार ५५० रुपैयालाई विषयक्षेत्रगत रूपमा विनियोजन गरिएको छ । जसमा आर्थिक विकास क्षेत्रमा रु. १ करोड ४४ लाख ४५ हजार, सामाजिक विकासको क्षेत्रमा रु. ८ करोड ८० लाख ६० हजार, पूर्वाधार विकासमा रु. १२ करोड ४२ लाख ५४ हजार त्यस्तै वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापको क्षेत्रमा रु. १ करोड ७८ लाख ४१ हजार र सुशासन तथा संस्थागत विकास क्षेत्रको लागि रु. १२ करोड ५२ लाख ६७ हजार ५५० रुपैया बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष ज्यू, कटारी न.पा.को आ.व. २०७९/८० को लागि आर्थिक ऐन २०७९ र विनियोजन ऐन २०७९ छलफलको लागि सभा समक्ष पेश भैसकेको छ । पर्याप्त छलफल गरी सभाबाट पारित हुनेछ भन्ने आशा लिएको छु ।

अन्त्यमा, यस कटारी नगरको नवौँ सभालाई सम्बोधन गर्न पाउँदा सभाध्यक्ष लगायत सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरू प्रति कृतज्ञता ज्ञापन गर्दै धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

“धन्यवाद”